

Beretning 2024 – til generalforsamlingen 6. november 2024

Den 4. oktober 1974 blev en gruppe lærere enige om at oprette en forening, der skulle varetage interesserne for lærere på de frie grundskoler. Foreningen fik navnet Frie Grundskolers Lærerforening. Et år, to måneder og to dage senere blev Efterskolernes Lærerforening oprettet. De to foreninger samarbejdede i mange år, indtil de endelig i 2006 fusionerede og blev til Frie Skolers Lærerforening.

Vi kan med andre ord fejre foreningens 50-års fødselsdag både i år og næste år, og det vil vi selvfølgelig gøre – man skal jo ikke lade en anledning til en fest gå fra sig.

Og hvad skal man så sige til en dame i sin bedste alder – ja – vi kan godt tillade os at sige stort til lykke. Til lykke med, at vi fortsat er en forening af lærere på frie skoler, som står sammen og udvikler os. Til lykke med, at medlemstallet stiger – og det i en tid, hvor den samlede fagbevægelse desværre mister medlemmer. Man kan vel sige, at vi også har haft et potentiale, da der traditionelt har været op mod en tredjedel af lærerne på de frie skoler, som ikke syntes, at de skulle være medlemmer af foreningen. Det tal er faldende, så vores organiseringsgrad stiger – og det er virkelig godt gået af kredsbestyrelserne, de mange tillidsvalgte og de engagerede medlemmer, som er helt afgørende for organiseringsindsatsen.

OK 24

I år er det også på sin plads at sige til lykke med en overenskomstaftale, hvor det lykkedes at sikre høje centrale lønstigninger og lette presset på de lokale lønforhandlinger. På baggrund af debatten på sidste års repræsentantskabsmøde, på baggrund af kravopstillingsmøder i kredsene og tilbagemeldinger fra klubmøder på skolerne og ikke mindst på

baggrund af kredsbestyrelsesseminaret i august 2023 gik vi til forhandlingerne med hovedkravet løn, løn og atter løn. Og heldigvis lykkedes det at blive enige med både medarbejder- og kompetencestyrelsen og vores kammerater på egen side af bordet om, at vi skulle bruge hovedparten af aftalemidlerne på centralt aftalt løn, og at den løn skulle komme med det samme.

Vi blev i år på det offentlige overenskomstområde godt hjulpet af de private aftaler fra 2023, hvor den økonomiske situation banede vejen for solide lønstigninger. At der også skulle gå et 3-partscirkus forud for vores aftaler, var ikke med vores gode vilje, men jeg hæfter mig ved, at formanden for Fagbevægelsens Hovedorganisation, Morten Skov Christensen, har sagt, at man ikke igen vil være med til at lave 3-partsaftaler, der så voldsomt griber ind i overenskomstforhandlingerne. Det vil vi holde ham fast på.

OK 24 gav os, ud over de centrale lønstigninger på omkring 8 %, et løft af kostskoletillægget til lærere på efterskoler og også en lille ekstra stigning for børnehaveklasselederne. Vi fik samtidig et nyt lønindeks, som forhåbentlig også vil bidrage til lidt mere løn for eftertiden. Der blev aftalt mulighed for opsparing af frihed, og tillidsrepræsentantens vilkår blev præciseret. Der kom en udvidet ret til løn under barsel, og inden nytår – i 2024 – altså i år! – skal en ny praktikaftale være færdigforhandlet. Og ikke mindst blev optjeningen af anciennitet for de deltidsansatte, som har under 50% beskæftigelse, reguleret, så ingen optjener mindre end halv anciennitet.

Og så er alt vel godt – tjek – tjek – tjek – og nej. Vi er glade for at have sikret centralt aftalt løn i stedet for endnu højere krav om lokal lønforhandling. Men der skal stadigvæk forhandles løn på skolerne, hvis vi skal indhente folkeskolelønningen – vi er ved forhandlingerne i 2024 ikke kommet yderligere bagud, men vi har heller ikke lukket gabet. Og de lokale lønforhandlinger er ikke blevet nemmere i år.

Skolerne spørger, om vi tror, at vi skal have både i pose og sæk – mange skoler har ikke budgetteret med så store lønstigninger, som vi endte med.

Hverken skolerne eller deres foreninger havde fantasi – eller måske realitetssans – til at forestille sig, at lønnen skulle stige så meget allerede i år. Når vi mødes med skoleforeningerne og taler med skoleledere og forstandere, så beklager de sig og siger, at tilskuddene til skolerne ikke er fulgt med lønkravet, og til det må jeg bare sige – ret jeres klage et andet sted hen. Vi kommer ikke til at undskylde for, at vi endelig er lykkedes med at flytte lokalt aftalt løn ind på det centrale bord. Og vi kommer heller ikke til at undskylde, fordi vi har sikret, at inflationen ikke rammer lærerne og børnehaveklasselederne alt for hårdt. Det er faktisk vores vigtigste opgave.

Vi fik en toårig overenskomst denne gang – og det betyder, at vi allerede nu skal i gang med at forberede de næste forhandlinger i 2026. Vi kommer fortsat til at have fokus på lønnen, men vi er også meget opmærksomme på, at de øvrige vilkår for lærernes arbejde skal i spil. De konkrete krav skal vi udvikle i fællesskab – vi ønsker også denne gang, at der bliver debat blandt medlemmer og tillidsvalgte, så de krav, vi stiller, bliver medlemmernes krav. Vi ved godt, at der var krav, som vi ikke kunne løfte i 2024 – måske skal de stilles igen i 2026 – og måske skal der stilles helt nye krav. Det vil vi drøfte det næste år – i hovedbestyrelsen, ved kravopstillingsmøder i kredsene og på kredsbestyrelsesseminaret til august.

Hvad skal vi mene?

Det er nu et år siden, vi mødtes til repræsentantskabsmøde, og i hovedbestyrelsen har vi siden haft meget intensive drøftelser af, hvad vi som forening kan og skal mene noget om. Alle medlemmer af hovedbestyrelsen er engagerede lærere og kredsformænd, og den tætte relation til skoler og kredse er hovedbestyrelsens største styrke. Ved hovedbestyrelsesmøderne er det helt tydeligt, at vigtige dagsordenpunkter er drøftet i kredsbestyrelserne inden HB-møderne, og at hovedbestyrelsesmedlemmerne er klædt rigtig godt på ”hjemmefra”. Det

er præcis, som det skal være, men det betyder ikke, at vi ikke kan være i tvivl, om hvor langt vi skal gå i vores politiske interessevaretagelse.

Drøftelserne i hovedbestyrelsen endte med en beslutning om, at vi som forening kan have en holdning til spørgsmål, der berører medlemmernes **faglige, pædagogiske, juridiske og økonomiske interesser som lærere og børnehaveklasseledere ved de frie skoler**".

Med drøftelserne og beslutningen har vi forsøgt at komme lidt tættere på, hvad vi egentlig mener, når vi siger "Vi passer på dig og de frie skoler".

#bevar10klasse

For øjeblikket er det især 10. klasse, som vi prøver at passe på, og det gør vi netop, fordi forslaget om at afskaffe 10. klasse til fordel for en ny ungdomsuddannelse rammer lige ned i de faglige og pædagogiske interesser for lærerne på de frie skoler. Ud af en årgang på knap 40.000 10. klasseelever, går de 24.000 på efterskole og 2.500 i en fri grundskole. Så hvis man vil vide noget om, hvorfor halvdelen af alle unge vælger at gå i 10. klasse, så kan man bare spørge vores medlemmer.

Vi har valgt at gå forrest i kampen for at bevare 10. klasse i alle de udgaver, som findes i dag. Vi har foreslået og gennemført fælles initiativer sammen med ni andre organisationer, som også har interesser i forhold til 10. klasse. Vi lavede postkort til alle folketingsmedlemmer ved folketingets åbning. Vi lavede filmklip med unge, der fortæller, hvad 10. klasse har betydet for dem. Vi har deltaget i stormøde i Aalborg, og vi har skrevet debatindlæg til både lokale og landsdækkende medier. Vi har god kontakt til nogle af de politiske ordførere på skoleområdet, som vi skal påvirke til at holde fast i 10. klasse. Og så har vi delt og delt og delt på de sociale medier.

Vi har valgt at koncentrere indsatsen om at forsvare 10. klasse. Vi kunne godt have lyst til at mene meget mere om både den nye ungdomsuddannelse og karakterkrav, men vi har brug for at stå så stærkt som overhovedet muligt i forhold til at gøre politikerne opmærksomme på,

at hvis de nedlægger 10. klasse, så får det store konsekvenser for halvdelen af alle unge. Hvis politikerne afskaffer 10. klasse, så lukker de dørene i forhold til ungdomsuddannelserne og de unge presses til at træffe tidligere valg og komme hurtigere ud på arbejdsmarkedet. Og vil det overhovedet lykkes – i hvert fald ikke for alle – og i hvert fald ikke for dem, der i forvejen har det vanskeligt med skole og uddannelse.

På Christiansborg forhandles der om aftalen i disse dage og uger, og lige nu er det vigtigt, at vi holder presset på de politikere, som har sagt nej til at afskaffe 10. klasse, og på de politikere, som måske er i tvivl. Vi giver ikke op, og vi fortsætter samarbejdet med de andre organisationer.

De allerbedste argumenter for at bevare 10. klasse skal selvfølgelig komme fra lærerne og eleverne, og derfor har vi besluttet at lave to virtuelle medlemsmøder i den kommende uge. Her vil vi fortælle om konsekvenserne for elever, lærere og skoler, hvis 10. klasse nedlægges, vi vil orientere om foreningens kampagne og drøfte, hvad man som medlem kan gøre for at bakke op om 10. klasse. Jeg håber, at mange vil deltage, for der er brug for at samle kræfterne til en slutspurt. #bevar10klasse

Frihed er det bedste guld

Et andet stort tema på den skolepolitiske dagsorden er aftalen om frihed og fagfornyelse i folkeskolen. Og hvad skal vi egentlig mene om det? Ja, frihed er jo grundtanken bag vores skoler og helt afgørende for vores arbejde. Tanken om at give folkeskolen mere frihed er god, for i alt for mange år er skolen blevet styret stramt med lovgivning fra Christiansborg og økonomi fra kommunerne. To ting, som ikke altid hænger helt godt sammen. Der er ingen tvivl om, at politikerne har set med velvilje i retning af de frie skoler, da man aftalte, at der skulle gives mere frihed til folkeskolen, og det er jo rigtig fint.

Men får det så betydning for os, som lærere og børnehaveklasseledere på frie skoler. Måske ikke direkte, men når tilsynet kommer på besøg for at tjekke, om vi overholder stå mål med-kravet, så har det jo betydning alligevel. Vi har brug for at vide, hvad vi skal stå mål med, og vi har brug for, at tilsynet lader folkeskolens øgede frihedsgrader forplante sig til

vores skoler og undervisning, så vi ikke ender i en situation, hvor det reelt er folkeskolen, som har friheden, og de frie skoler, der bliver bundet på hænder og fødder af et centralt tilsyn.

Skal vi mene noget om de nye fagplaner, som er på vej til folkeskolen, og som også vil blive brugt i stort omfang på de frie skoler? Der er ikke udsigt til, at vi som organisation bliver inddraget og spurgt, hvad vi mener, der skal stå om undervisningen i dansk eller musik, og det er faktisk i orden.

Men vi balancerer på en knivsæg her, for der findes meget god viden om undervisning på de frie skoler, og der findes masser af medlemmer med holdninger til, hvad god undervisning er. Men vi er jo netop ikke enige om det spørgsmål – det er jo derfor, vi arbejder på frie skoler med retten til at være alternative. Og derfor kan vi heller ikke gå ud som forening og mene en hel masse om fagplanernes konkrete indhold, men vi kan godt bifalde, at lærerne og skolerne får mere indflydelse, og så skal vi kæmpe for, at stå mål med-kravet afspejler den øgede frihed, som folkeskolen nu får.

Flere medlemmer i foreningen

I de seneste mange år er medlemstallet steget. I en række år kunne vi delvist forklare stigningen med, at den frie skolesektor voksede, men lige nu er antallet af elever faktisk stabilt, og måske ser vi ind i et faldende elevtal, når årgangene bliver mindre.

Det betyder, at vi hver måned er spændte på medlemstallene, og lige nu betyder flere medlemmer, at vores organisationsgrad stiger. Det er fantastisk godt, og det er i høj grad alle de tillidsvalgte politikere og tillidsrepræsentanter, som skal have ros. Frie Skolers Lærerforening er medlemmerne, og vi har brug for alle – og derfor skal vi tale om, hvordan vi bliver ved med at være den rigtige og relevante fagforening – også i fremtiden.

Medlemstallet er siden 2014 steget fra 8.783 til 11.457 – vi har aldrig været flere i fællesskabet, og jeg er superstolt af, at det kan lade sig gøre for os. Godt gået alle sammen!

Økonomien er afgørende

Det stigende medlemstal har selvfølgelig stor betydning for foreningens økonomi, og hvis vi ikke havde fået flere medlemmer, havde vi ikke kunnet opretholde et højt niveau for overenskomstarbejdet, medlemsbetjeningen og den politiske interessevaretagelse, samtidig med at vi har holdt kontingentet i ro.

Vi kommer i år til at præsentere et forslag til budget for 2025, som har et rødt tal på bundlinjen. 2025 er et dyrt år, fordi vi har repræsentantskabsmøde, og de stigende lønninger og priser rammer desuden al aktivitet i foreningen. Heldigvis har vi altid budgetteret forsigtigt, og det betyder, at vi har penge i kassen til at dække et muligt underskud – også hvis medlemstallet ikke skulle blive ved med at stige. Men frem mod repræsentantskabsmødet i 2025 vil vi have fokus på foreningens økonomi for at sikre, at vi er økonomisk bæredygtige, også hvis medlemstallet ikke bliver ved med at stige i al fremtid.

Samarbejdet er afgørende

Nogen siger, at en fælles fjende er den allerbedste forudsætning for et godt samarbejde. Og foreningens samarbejde med skoleorganisationerne er faktisk virkelig godt. Vi er enige om at være uenige med regeringen, når den vil nedlægge 10. klasse. Men vi oplever f.eks. også, at den nye arbejdstidsaftale gør noget godt for samarbejdet – både med skoleforeningerne, men også ude på den enkelte skole.

Når vi spørger tillidsrepræsentanter og medlemmer, så svarer de, at arbejdstidsaftalen bidrager til et godt samarbejde de allerfleste steder. Der er fortsat plads til forbedring, når det f.eks. gælder det skriftlige grundlag og de individuelle samtaler om opgaveoversigten, men det, at man nu skal drøfte prioriteringerne i forhold til arbejdstiden, er positivt, og flere end tidligere får faktisk deres opgaveoversigt til tiden. Fra sekretariatets side har der de første to år været et skarpt fokus på netop opgaveoversigten, og

det har virket. Vi kommer til at arbejde videre bid for bid, indtil alle dele af samarbejdssporet i aftalen fungerer bedst muligt.

Samarbejdet i Lærernes Centralorganisation er også afgørende for os, og vi er i gang med at forberede de kommende forhandlinger om OK 26. Det har ikke overraskende vist sig, at en grundig forberedelse og en klar forventningsafstemning kan lette vejen gennem forhandlingerne, når det bliver alvor, og vi sidder i Medarbejder- og Kompetencestyrelsen. Når vi i LC har interesser og forhandlinger både på kommunalt og statsligt niveau, så er koordinering afgørende – og vi står stærkest, når vi står i enighed. Det er ikke raketvidenskab, men det kræver samarbejde.

Det helt store samarbejde bliver vi en del af, når vi taler om Fagbevægelsens Hovedorganisation. Vi har et godt samarbejde med ledelsen i FH, men vi må også sande, at FH er en forening af mange organisationer, og at vi ikke altid er enige. I FH's hovedbestyrelse, i uddannelsesudvalget og i udvalget, der arbejder med arbejdsmiljø, sørger vi for at nævne de frie skoler og vores synspunkter, hver eneste gang vi kan komme til det. Det lykkes os at få FH til at tale om grundskoler i stedet for folkeskoler – når vi bliver ved med at minde om det. Og vi bruger også en del tid på at forklare, at private skoler ikke svarer til private sygehuse, og at der faktisk også går børn af jernindustrien på de frie skoler. Frem mod næste FH-kongres er hovedfokus lagt på at stoppe det tab af medlemmer, som er alarmerende i mange af organisationerne. Vi bidrager med vores viden og erfaring, og det er vores opfattelse, at der er opbrud i selv de store forbund. Det tager tid at vende store skibe, men det haster faktisk.

Og helt inde i vores eget hus er det værd at nævne, at samarbejdet mellem sekretariatet og hovedbestyrelsen er rigtig fint. Der er fra sekretariatets side brugt ressourcer på at styrke udvalgsbetjeningen, og der er oprettet et "team politik", som understøtter hovedbestyrelsens arbejde med den politiske interessevaretagelse. Samtidig løfter sekretariatet medlemsbetjening, sagsbehandling og foreningens drift og kommunikation på det sædvanlige høje niveau. Det kræver også et godt samarbejde hele vejen rundt, og det sørger cheferne for. Tak til alle på sekretariatet.

Kære kredsbestyrelser – tak for samarbejdet og opbakningen til hovedbestyrelsens arbejde. Tak for jeres indsats i kredsen og på skolerne. I er de 40 valgte politikere, som sammen med formand og næstformand sætter retning for foreningen – og I er dem, der sørger for, at det er medlemmernes stemme, der tæller.

50 år er ingen alder

Når man fylder 50 år, kan man selvfølgelig se tilbage på den tid, der er gået – man kan mindes succeser og fiaskoer – vi kan tænke på de år, hvor vi fik en god overenskomstaftale – jeg nævner bare 2008 og 2024 – og man kan blive trist eller fly forbandet, når man tænker på 2013. Man kan fortælle anekdoter fra dengang, hvor der var hamburgerryg og dampkogte kartofler på Hornstrup hver eneste onsdag. Eller om dengang, hvor man tydeligt kunne se forskel på lilleskolelærerne og privatskolelærerne, og om dengang efterskolelærerne kunne sove i køjesenge på TR-uddannelsen.

Men det er også en god lejlighed til at se fremad, og det er vi klar til. Vi vil inden repræsentantskabsmødet om et år udarbejde en vision for foreningens fremtid. Vision 2030 skal erstatte vores 2025-plan, som har været en fin rettesnor for vores arbejde i de seneste år. Men hvor skal foreningen bevæge sig hen i de kommende år? Hvordan bliver medlemmerne ved med at være foreningen? Hvordan skabes værdi for både de nuværende og de kommende medlemmer? Hvordan kan vi blive ved med at være en relevant og nødvendig forening for lærere og børnehaveklasseledere på frie skoler?

Det skal vi forholde os til i vores Vision 2030 – og vi giver bolden op i morgen – her hvor foreningens 42 politisk valgte repræsentanter er samlet. Jeg glæder mig, til vi skal drøfte vores input og ideer til, hvordan vi inddrager medlemmerne i udviklingen af Frie Skolers Lærerforening, så vi kan fejre mange flere jubilæer i fremtiden.

Tak for ordet.